

PŘEDMLUVA K TŘETÍMU ČÍSLU

DRUHÝ ROK A REDAKČNÍ STRATEGIE

Vážení čtenáři, na Vaše monitory a displeje přichází třetí číslo časopisu Aithér. Konečně!, říkají si možná někteří z Vás, a to nejspíše právě ti, od kterých jsme v prvním roce měli tak příznivou odezvu a kteří si náš časopis oblíbili a dokázali jej také docenit. Mohlo by se totiž zdát, že číslo, které právě otevíráte, vychází se zpožděním: jedná se přece o první číslo 2010 a rok je již daleko za polovinou... Tedy pár slov na vysvětlenou.

Časopis se nyní nachází ve druhém roce své úspěšné existence a redakční rada pevně setrvává na záměrech, s nimiž časopis zakládala. Jedním z hlavních záměrů bylo otevřít jakési virtuální výstavní okénko do zahraničí, aby české bádání bylo více propojeno s mezinárodní scénou, bylo bráno v potaz a aby mnohdy úctyhodné výkony domácích badatelů byly skutečně doceněny. Nejen naše zkušenost totiž ukázala, že česká studia v některých případech svými výsledky dalece převyšují úspěchy zahraničního bádání, ovšem publikována v češtině padají na neúrodnou půdu a neuplatňují se v rozhodující diskusi na mezinárodním fóru, která je pro naše disciplíny v posledku určující. Elektronická forma časopisu je k překonání tohoto z minulosti přetrvávajícího handicapu ideální. Ovšem první dvě dosavadní čísla, která měli naši čtenáři možnost v loňském roce číst, byla až na krátké abstrakty plně v češtině – jak tedy mohla zaujmout zahraniční scénu?

Již v okamžiku zrodu se redakční rada rozhodla koncipovat časopis jako spojující článek nabízející jak to nejlepší do zahraničí, tak prostor pro neotřelé, perspektivní a často velmi speciální studie určené na tištěný časopis příliš úzkému domácímu publiku. Proto byla již od počátku vytyčena ediční strategie, která počítala s dvouletým cyklem tří českých a jedním mezinárodním číslem. Poté se cyklus uzavírá, následují opět tři česká a další mezinárodní.

V roce 2010 tedy časopis poprvé vstoupil do druhého roku svého cyklu a redakční rada tak stála před úkolem připravit jedno ryze české a jedno ryze mezinárodní číslo. Protože cílová skupina čtenářů a také redakční a recenzní práce je v obou případech poněkud odlišná, běžela příprava obou čísel víceméně paralelně. Z pohledu důsledně českého čtenáře totiž časopis vlastně v tomto roce nabízí pouze jediné číslo – to které právě otevíráte. Další číslo, A4 International, bude dostupné pouze ve světových jazycích na anglické mutaci našich stránek. Z praktických důvodů jsme se rozhodli nezatěžovat zahraničního čtenáře vyhledáváním mezinárodních čísel mezi českými, stejně jako neodrazovat ty čtenáře, kteří jsou fixováni výhradně na český jazyk, obtížnými cizojazyčnými texty.

Z těchto všech důvodů jsme přípravu letošního českého čísla neuspěchali a předkládáme jej nyní, tedy „v mezičase“ mezi obvyklým datem zveřejnění prvního a druhého českého čísla.

CHARAKTER A PŘEDSTAVENÍ DRUHÉHO ČÍSLA

V letošním roce pokračovaly dalekosáhlé změny, o kterých jsem se zmiňoval v předmluvě předešlého čísla a které byly pregnantně pojmenovány v rozhovoru s ředitelem Baranem tamtéž. Finanční krize

s určitým zpožděním dopadla i na universitní a obecně vědecký svět, výrazně se zostřila politická situace. Začaly se objevovat první náznaky možného budoucího ohrožení mezigenerační, mezioborové i mezinárodnostní solidarity v naší zemi. To vše se promítá i do tak zdánlivě stabilních, tradičních a „odtažitých“ oborů, jakým je i bádání o řecké a latinské filosofické tradici.

Projevilo se to neplánovaně i v nabídce článků, které v letošním roce redakce obdržela, stejně jako u většiny účastníků letošního diskusního pásma, věnovaného tématu role filosofa ve společnosti a zejména politice – *Filosof jako zóon politikon*. Politickým souvislostem klasického odkazu se v nějaké míře věnuje i většina článků třetího čísla. Nejvýraznější je to pochopitelně v případě Jaroslava Daneše a jeho článku *V jakém smyslu je řecká tragédie politická?* Ale i dva další texty, věnující se problematice Eróta u Platóna, jaksi mezi řádky reflektují celkovou atmosféru české kultury. Antická *polis* totiž občanskou loajalitu a všeobecné pouto zájmu o věci veřejné jakožto bazální životní zájem každého občana nazývala Erótem... Zdá se, že politický Erós je právě to, co současné české společnosti nejvíce chybí. Souvislostem mezi Erótem a starší poetickou tradicí je věnován článek Tomáše Vítka *Prameny Eróta v Platónově Symposiu*. Tomáš Hejduk se ve svém textu *Erós sofistés a Erós mythoplokos* snaží rozkrýt ambivalentní Erótovu podstatu, která není ovládnutelná žádným z účastníků erotického vztahu, ať již má podobu politicko-filosofického *logu* sofistů nebo lyrické intriky. Toto zvláštní, typicky řecké téma propojení zdánlivě odlišných aspektů veřejného života, jako je politika, divadlo, filosofie, lyrická poesie či vojenství, s nejintimnějšími zákoutími lidské duše, je ve třetím čísle rámováno více než tradičním filosofématem, kosmologií, na jejímž pozadí staří myslitelé teprve doceňovali nejširší souvislosti svého myšlenkového kvasu. Číslo zahajuje rozsáhlejší kosmogonická studie Radima Kočandrleho *Vznik světa podle Anaximandra*, sekci článků pak uzavírá mediavelistická lahůdka

Marka Otiska *Popis a konstrukce astrolábu podle raně středověkých textů*, která detailním představením dochovaných textů o astronomické pomůcce – modelu nebezpečných sfér - vypovídá mnohé o dobové představě světa.

Vážení čtenáři, věříme, že Vás naše volba článků osloví a bude rezonovat s naším společným bazálním zájmem o kultivaci a ochranu veřejného prostoru. Věříme také, že většina z Vás zachová čtenářskou přízeň i připravovanému cizojazyčnému číslu, které samozřejmě je určeno stejnou měrou mezinárodnímu i domácímu publiku. Podařilo se nám pro něj získat zajímavé články renomovaných zahraničních badatelů, které na „oplátku“ za „vývoz“ českých výkonů přinášíme našim čtenářům.

Za redakci a redakční radu časopisu Aithér

Kryštof Boháček

Šéfredaktor